

Ansvarlig: Lasse Kidmose

Part 1 (Approx. 250 words):

Write 250 words explaining how Schriver and Jensen (2022) apply their overall arguments regarding the relationship between digital archives and historical research to the specific case they examine.

I "Arkivets Digitalisering. En Ny Udfordring Til Historisk Metode?", 2022" undersøger Schriver og Jensen, hvordan digitalisering af arkiver grundlæggende forandrer den historiske forskning. De argumenterer for, at digitale arkiver ikke blot er neutrale kopier af fysiske arkiver, men også at de i høj grad formes af teknologiske, institutionelle og samfundsmæssige forhold. Digitaliseringen ændrer, hvilke kilder der er tilgængelige, hvordan de organiseres, og hvilke historiske spørgsmål, der kan stilles.

Dette overordnede argument anvender de på en konkret case, nemlig digitaliseringen af det danske nationalt tv- og radio arkiv. Her viser de, hvordan digitaliseringen ændrer forskernes forhold til kildematerialet. I det analoge arkiv var forskningen præget af en langsom, ofte tilfældig udforskning af store, uoverskuelige og ustrukturerede samlinger. I det digitale arkiv møder forskeren derimod en mere søgbar samling, der i sig selv guider brugeren mod bestemte typer materialer og spørgsmål. Særligt fremhæver Schriver og Jensen, hvordan søgefunktionerne vægter tekstbaseret metadata højere end bredere kontekstuelle sammenhænge, hvilket fremmer en snæver, søgeord styret tilgang.

Schriver og Jensen pointerer yderligere, at selvom digitalisering øger tilgængeligheden af kilder, medfører den også nye lag af formidling og filtrering, som historikere aktivt må forholde sig kritisk til. I eksemplet med tv- og radioarkivet, former valg om, hvad der digitaliseres, hvordan det kategoriseres, og hvilken metadata der tilføjes, de historiske fortællinger, der kan skrives. Derfor opfordrer de til, at historikere udvikler en ny metodisk bevidsthed omkring digitale arkivers struktur og indbyggede skævheder.

Part 2 (750–1000 words, cohesive and well-edited):

Write 750–1000 words addressing the following questions. Be sure to make references throughout to Schriver and Jensen (2022), Pomerantz (2015), as well as Jensen (2021), where relevant:

ansvarlig: Christian Sandgaard

1. Briefly analyze the two institutions behind these digital resources. What do you know about the institutions in terms of their funding, strategies, mandates, etc.—especially as they relate to digitization strategies?

1. a. <https://natmus.dk/museer-og-slotte/frihedsmuseet/historisk-viden/fotoarkiv/>

2. b. <https://www.naestvedarkiverne.dk/brug-samlingerne>

Nationalmuseets "Frihedsmuseets fotoarkiv" arbejder ud fra en landsdækkende strategi, hvor målet er at gøre Danmarks kulturarv så tilgængelig som muligt for alle. Det handler især om at få digitaliseret store mængder historisk materiale, så folk nemt kan finde og bruge det online. De får støtte fra staten, hvilket betyder, at de har flere ressourcer at gøre godt med og kan arbejde i en større skala.

"NæstvedArkiverne" er derimod en kommunal institution, som har fokus på den lokale historie og det, der betyder noget for borgerne i og omkring Næstved. De har også gang i digitalisering, men deres strategi er mere rettet mod lokale brugere og behov. De har ikke samme mængde penge eller personale som de nationale arkiver, da de er afhængige af

kommunale midler. Derfor prioriterer de at bevare og digitalisere materialer, der har særlig betydning for lokalsamfundet, og deres arbejde foregår generelt i lidt mindre skala.

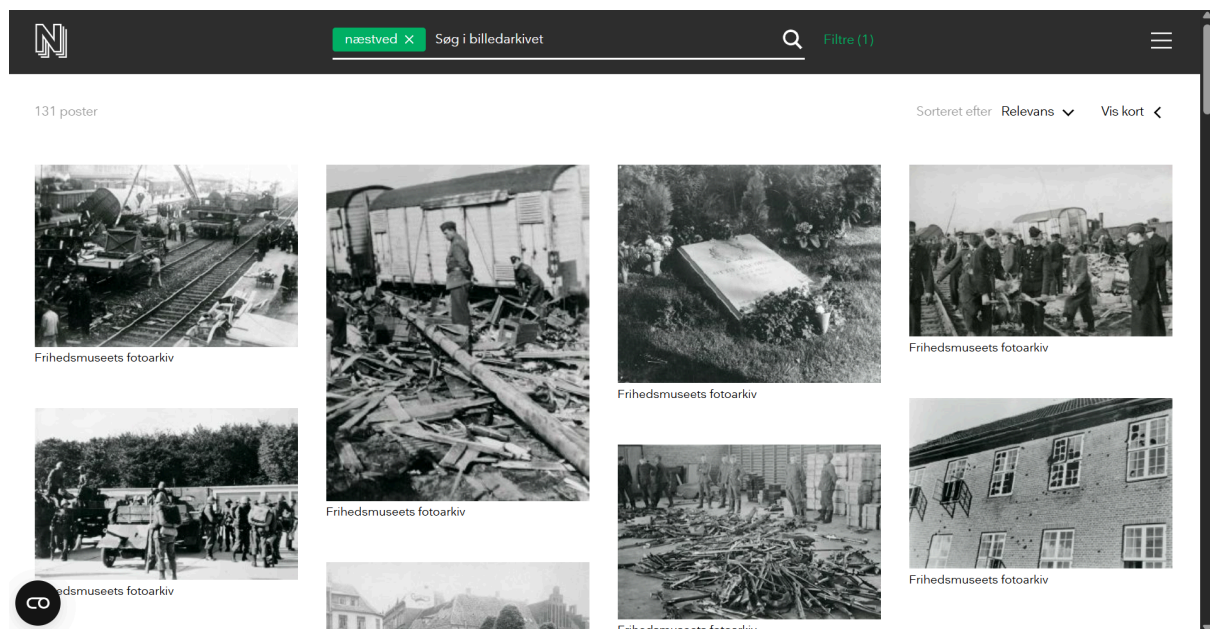
Ansvarlig: Christian Sandgaard

2. Find sources from Næstved in the Frihedsmuseets fotoarkiv, and sources related to the Occupation in NæstvedArkiverne.

Nationalmuseet står bag billedsamlingen fra Frihedsmuseet. Deres strategi handler blandt andet om at tænke nutiden ind i forskningen. I deres strategi for perioden 2019-2024 er der ikke særlig meget fokus direkte på digitalisering af arkiverne, men det bliver alligevel ret tydeligt, at de gerne vil nå bredere ud til befolkningen. Schriver og Jensen bakker også op om det synspunkt på side 25 i deres tekst, hvor de skriver, at det er en god ting, at digitaliserede arkiver kan nå længere ud – især til folk, der ellers aldrig selv ville have fundet vej til en læsesal. På den måde bliver adgangen til vores fælles kulturarv og historie mere demokratisk og åben for alle.

Når det gælder NæstvedArkiverne, så er det Næstved Kommunes eget arkiv. Det rummer både arkivalier fra kommunen selv og materiale fra private personer. I deres strategi for 2020-2025 lægger de vægt på tre ting: at indsamle og bevare materiale i lang tid, at være synlige digitalt, og at samarbejde med både borgere og frivillige.

I strategien – som man kan læse om på side 5 – står der også, at de gerne vil lave projekter, der inddrager borgere, så man kan nå ud til folk, der interesserer sig for historie. Det minder faktisk meget om, hvad Jensen nævner, at Aarhus Stadsarkiv gør – nemlig at bruge frivillige til at hjælpe med digitalisering af arkiver.

Ansvarlig: Christian Sandgaard

3. Describe how you found these sources. Where did you search, and what search terms did you use?

- Ved at søge på "Næstved", i Frihedsmuseets arkiv, kunne jeg defra yderligere specificere perioden jeg var interesseret i at finde kilder fra, dette gjorde jeg ved følgende;
 - Søg på "Næstved"
 - Indsnævrer perioden som vi interesserer sig for, i dette tilfælde besættelsen og derved perioden 1940-1945
 - For at garantere at det udelukkende er fra Næstved, benyttes "præcis placering"
 - Jeg sikre mig desuden at det udelukkende er fra Frihedsmuseets fotoarkiv
- Via Arkivfinder kan man sortere, så der udelukkende benyttes Næstved arkiverne. Inde på Næstved arkiverne kan vi derefter sortere i vores søgning:
 - Her er vores fokus fortsat på besættelsen så vi benytter os af søgene ordene "Næstved" og "Besættelsen"
 - For at indskrænke vores kildemateriale kan vi benytte os af filtre der indskrænker kildernes oprindelse år, til den interesserede periode "1940 til 1945"
 - Derefter har vi en fordeling på 39 af forskellige resultater som alle rammer kriterierne for vores søgning.

Ansvarlig: Christian Sandgaard

4. What can you say about the provenance of the sources you found? For example, what information do you have about the record's creator (arkivskaber), the collection/context (samling/serie) it was part of when created, etc.?

- Med udgangspunkt i "Besættelsen og Befrielsen i Næstved 1944-1945"
- <https://arkivfinder.dk/naestved/medie/6dad0109-aa78-427d-834d-04d6959eb346>, kan følgen information omkring arkivskaber findes:
 - Skaber af film; Johannes Andersen (1908-1965), Optagelsår; 1940-1945, Lokation; Næstved
 - Optagelser: Digital, sort/hvid 16 mm, stum, seri-foto
 - Arkivskaber; Billedsamling Næstved

- Dette er blot et eksempel på, hvad der kan drages ud fra Næstved arkiverne. Her er vedlagt et screenshot hvorfra det ses hvor nogle af informationerne kommer fra:

OM DETTE MEDIE

Detaljer

Navn	Næstved købstad Besættelse og befrielse. Næstved, Opt...
Skaber	Billedsamling (Næstved)
Serie	Film, lyd
Enhed	Film, 1-ud
Dato	1944-1945
Art	film
Lokation	Næstved købstad
Links	Filmen kan ses på NæstvedArkivernes filmkanal

Skabt af (1)

1	 Fotograf Johannes Andersen	1908-1965
---	--	-----------

Beskrivelse

Besættelse og befrielse. Næstved,

Optagelser fra folkestrejken 1944 ved Stationen og i Jernbanegade.

Sabotage d. 12.03. 1945 mod olietankene ved Næstved Havn og dagen dergå, hvor man ser de anrettede ødelæggelser.

Næstved Arkiverne indeholder lokale samlinger, hvor du kan finde informationer om, hvem der har lavet arkiverne, hvornår de blev skabt, og hvordan de er blevet brugt. Du kan også finde digitale versioner af kilderne og få et indblik i deres oprindelse og anvendelse.

Frihedsmuseets fotoarkiv er en del af Nationalmuseets store samlinger og rummer billeder, som er taget af mange forskellige fotografer. Når man går ind og kigger på et billede i arkivet, får man en masse oplysninger med i pakken – for eksempel hvornår billedet er taget, hvor det er fra, og hvilke emner det handler om. Det gør det nemt at finde rundt og forstå, hvad man ser.

Et godt eksempel på, hvordan det fungerer, kan man se her: <https://samlinger.natmus.dk/fhm/asset/180163>. Hvis man scroller ned til bunden af siden, kan man finde det, der hedder metadata. Det er de tekniske og beskrivende oplysninger om billedet, og de er delt op i forskellige kategorier som f.eks. fotograf, licens, kilde, fil-ID, filnavn, den originale filstørrelse og opløsning. Det hele er sat op på en meget overskuelig og struktureret måde, så det er nemt at gå til – også for folk, der ikke arbejder professionelt med arkiver.

Det er netop den form for metadata, som Jensen og Schriver omtaler i deres tekst på side 22. De fremhæver, at det gør det muligt for almindelige mennesker – som for eksempel hobby-slæggsforskere eller folk med interesse for lokalhistorie – at bruge arkivmaterialet aktivt. Når arkiverne bliver digitaliseret og gjort let tilgængelige, åbner det nemlig op for, at flere kan få glæde af dem.

Samtidig advarer de også om, at det er vigtigt at kende til baggrunden for digitaliseringen – f.eks. hvem der har betalt for projektet, og hvilke mål der ligger bag. Institutionspolitik og finansiering kan nemlig være med til at styre, hvad der bliver digitaliseret og hvordan. Og det kan i sidste ende betyde, at nogle oplysninger går tabt – oplysninger, som kan være ret afgørende for, hvordan man forstår materialet og bruger det som kilde. Det har derfor stor betydning for både kildeindsamlingen og selve fortolkningen af historiske materialer.

Ansvarlig: Bo Hallum

6. Is it possible to obtain information about related material from the same record creators (arkivskaber) that has not been digitized?

Frihedsmuseets fotoarkiv: Du kan kontakte arkivet for at få adgang til ikke-digitale materialer. Alle billeder er scannet i høj opløsning (TIF, 600 dpi) og kan bruges gratis, men der er begrænsninger for videredistribution og opbygning af egne arkiver. Under "Dokumentarkiv" finder du en database kaldet dokreg, hvor alle dokumenter er registreret – nogle af dem er digitaliseret og kan bestilles.

Næstved Arkiverne: Arkivet tilbyder bestilling af materiale til læsesalen, hvilket betyder, at der også findes ikke-digitale kilder. Der er ikke detaljer om digitaliseringsprocessen, men du kan få adgang til digitaliserede kilder via deres platforme. Under "Book en tid på læsesalen" kan du finde flere ikke-digitale kilder.

Ansvarlig: Bo Hallum

7. What information is available about the digitization process? For example, workflow (OCR, ML, crowdsourcing), technical specifications, quality checks, or metadata structure/vocabulary.

Frihedsmuseets fotoarkiv: Skal man benytte sig af noget fra Frihedsmuseet, skal både Frihedsmuseet og den oprindelige fotograf angives som kilde.

Næstved Arkiverne: Her er det svært at finde en specifik vejledning til benyttelse, men det rådes at benytte arkivet man har fået det fra navn og datering.

Ansvarlig: Bo Hallum

8. How would you cite the digital source versus the original analog? Does the archive provide any guidance?

Hos både Frihedsmuseets fotoarkiv og Næstvedarkiverne bliver det nævnt at der findes andre kilder som endnu ikke er digitaliseret. Da det ikke fremgår tydeligt under emnerne, er det ofte noget man skal have en viden om. Det er derfor essentielt at vide at der er mulighed for at booke tid til en læsesal, eller at man har kendskab til databasen for ikke digitaliseret materiale for at sikre at man får det fulde billede over det ønskede emne.

Dette for at undgå at man får halvt belyste emner ved at overse visse kilder. Dermed er det vigtigt at man har kendskab til arkivskaber, formål med kilderne og oprindelsen ved kilderne.

ansvarlig: Christian Sandgaard

9. Based on your answers above, how well do you feel able to apply source criticism to the digital sources when conducting historical research on the Occupation in Næstved? Please explain your reasoning.

Når der benyttes digitale kilder fra, f.eks. Frihedsmuseet og Næstved Arkiverne, kræver det en vide omkring begrænsningerne af arkiverskaberne giver, før at jeg kan benytte mig af kildekritik. Det er derfor vigtigt at have en viden omkring de ovenfor nævnte ting, før man kan benytte sig af kildekritikken. Det er altid vigtigt at have i mente at digitale arkiver aldrig vil være 100% objektive og altid vil være påvirket af arkivskabernes valg, og deraf også deres fravalg. Netop fravalgene er noget som ofte står ubemærket hen og man derved skal være ekstra opmærksom på. Ligeledes er digitaliseringsprocessen heller ikke altid beskrevet hvilket kan gøre at kildernes kontekst kan være svær at finde ud af. Dette er ligeledes med til at gøre processen omkring kildekritikken vanskeligere. Generelt kan det siges, som det også bliver benævnt i Pomerantz diskussion omkring metadata, at man skal være varsom for at kunne vurdere om kilderne er repræsentative i digitale sammenhænge.

Ansvarlig: Lasse Kidmose

Part 3 (250 words, cohesive and well-edited):

Based on the course sessions (including hands-on experiences) and your answers above, discuss how the digitalization process and digital sources relate to historical research and methodologies. Is it, for instance, but not mandatory, possible to apply core historical research methods to the digitalization process (why? - Why not?)

Digitaliseringsprocessen og brugen af digitale kilder har i høj grad påvirket historisk forskning og metode, hvilket både åbner nye muligheder, men modsat også rejser nye udfordringer. Gennem kursusforløbet og de praktiske erfaringer blev det tydeligt, at digitalisering ikke blot er en teknisk ændring, men også en metodisk transformation. De klassiske historiske metoder som eksempelvis kildekritik er stadig relevante og anvendelige i digitale sammenhænge, men de skal ofte tilpasses nye formater og værktøjer. Digitalisering af arkiver giver eksempelvis langt bredere adgang til primære kilder, hvilket understøtter historikernes traditionelle fokus på variation og autenticitet i kildemateriale. Samtidig introducerer digitale arkiver nye lag af kildekritik, herunder spørgsmål om metadata, digital ægthed og bevaringsstrategier. Dog kan digitalisering også medføre en tabt kontekst, hvor kilder fremstår fragmenterede eller løsrevet fra deres oprindelige fysiske form.

Lasse Kidmose, Bo Hallum og Christian Sandgaard
17/4/2025

Sammenfattende kan man til slut sige, at digitalisering ikke gør de klassiske historiske metoder overflødige, men udfordrer os til at anvende dem kritisk og kreativt i en ny digital virkelighed, som fremtiden bærer os imod.

Samlet antal ord: 1849